

Бекітілген
Директорлар кеңесінің хаттамасы
«Тауар биржасы» АҚ

«Modern Trading
Solutions» 2023 жылдың
12 қазанынан бастап

**Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға),
терроризмді қаржыландыруға және
үшін жаппай қырып-жоятын қаруды таратуды қаржыландыру
«Тауар биржасы» АҚ заманауи сауда шешімдері**

Алматы қаласы
Ереженің жалпы ережелері 1-тарау

Осы « Modern Trading Solutions тауар биржасы» АҚ үшін қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға), терроризмді қаржыландыруға және жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыруға қарсы іс-қимыл мақсатында ішкі бақылауды жүзеге асыру қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) ICR) «Тауар биржасы» АҚ қор биржасы Ішкі аудит комитетімен әзірленген «Қазіргі заманғы сауда шешімдері».

Осы Қағидалар «Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы» 2009 жылғы 28 тамыздағы Қазақстан Республикасының Заңына (бұдан әрі – ҚАЖ/) сәйкес және оны орындау мақсатында әзірленген. CFT Заңы), Қазақстан Республикасы Қаржы мониторингі агенттігі төрағасының 2022 жылғы 28 ақпандағы № 16 және Қазақстан Республикасы Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігі төрағасының 28 ақпандағы бірлескен бұйрығы. Тауар биржасы үшін Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға), терроризмді қаржыландыруға және жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыруға қарсы іс-қимыл саласындағы ішкі бақылау қағидаларына қойылатын талаптарды бекіту туралы» 2022 ж. Financial Action Task Force (FATF) стандарттары.

«Modern Trading Solutions» тауар биржасы» АҚ тауар биржасы болып табылатын, атап айтқанда тауар биржаларының қызметімен айналысуға мемлекеттік лицензия негізінде жұмыс істейтін, қаржылық мониторинг субъектісіне (бұдан әрі – Биржа) жатады.

Қаржы мониторингі субъектілері АЖ/ТҚҚ туралы заңға сәйкес өз клиенттерін (олардың өкілдерін) және бенефициар иелерін тиісті түрде тексеру үшін шаралар қабылдауы тиіс.

Осы Қағидалардың мақсаттары үшін мынадай негізгі ұғымдар пайдаланылады:

- 1) Биржа - АҚ заманауи сауда шешімдері тауар биржасы,
- 2) Клиент – Биржадан қызмет алатын жеке немесе заңды тұлға;

3) Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату), терроризмді қаржыландыру және жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыру тәуекелдері – Биржаның қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату), терроризмді қаржыландыру процестеріне қасақана немесе қасақана қатысу ықтималдығы. және жаппай қырып-жою қаруын таратуды немесе басқа қылмыстық әрекеттерді қаржыландыру;

4) Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату), терроризмді қаржыландыру және жаппай қырып-жоятын қаруды таратуды қаржыландыру тәуекелдерін басқару – қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату) тәуекелдерін, қаржыландыруды бақылау, анықтау мақсатында Биржа қабылдайтын шаралар кешені. терроризмге және жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыруға, сондай-ақ оларды барынша азайтуға (қызмет көрсетуге, клиенттерге қатысты);

5) Мінсіз іскерлік бедел – кәсіпқойлықты, адалдықты, алынбаған немесе өтелмеген соттылығының жоқтығын растайтын фактілердің болуы (экономикалық қызмет саласындағы қылмысты немесе ауырлығы орташа қасақана қылмыстарды, ауыр және аса ауыр қылмыстарды жасағаны үшін);

6) Уәкілетті орган – КЖ/ТҚҚ-ға сәйкес қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға), терроризмді қаржыландыруға және жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыруға қарсы іс-қимыл жөніндегі қаржылық мониторингті жүзеге асыратын және өзге де шараларды қабылдайтын мемлекеттік орган. Заң.

7) Тізім – террористік қызметке қатысы бар тұлғалардың тізіміне енгізілген ұйымдар мен жеке тұлғалар; Тізбе – терроризмді және экстремизмді қаржыландыруға байланысты ұйымдар мен жеке тұлғалардың тізбесі, сондай-ақ жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыруға байланысты ұйымдар мен жеке тұлғалардың тізбесі;

8) Бөлінген байланыс арнасы – Биржамен электрондық өзара әрекеттесу үшін пайдаланылатын қаржылық мониторингті жүзеге асыратын уәкілетті органның желісі;

9) FM-1 нысаны «Қаржы мониторингі субъектілерінің ақпарат пен ақпаратты ұсыну қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Қаржы мониторингі агенттігі төрағасының 2022 жылғы 22 ақпандағы № 13 бұйрығымен айқындалған нысан болып табылады. қаржылық мониторингке жататын операциялар және күдікті операцияны анықтау белгілері туралы».

Ішкі бақылау келесі мақсаттарда жүзеге асырылады:

- 1) Биржаның Қазақстан Республикасының қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға (бұдан әрі – КЖ/ТҚҚ) қарсы күрес туралы заңнамасының талаптарын сақтауын қамтамасыз ету;
- 2) ақшаны жылыстату, терроризмді қаржыландыру және жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыру тәуекелдерін басқару үшін жеткілікті деңгейде Биржаның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін сақтау (бұдан әрі – ML/TF/PROF);
- 3) ML/TF/PROF заңдастыру тәуекелдерін барынша азайту.

ICR АЖ/ТҚҚ/ҰҚҚ-ға бағытталған жұмыстың ұйымдастырушылық негіздерін реттейтін және Биржаның АЖ/ТҚҚ/ҰҚҚ мақсаттары үшін әрекет ету тәртібін белгілейтін құжат болып табылады.

ICR АЖ/ТҚҚ туралы заңның 11-бабының 3-тармағында көзделген бағдарламаларды қамтиды, ол АЖ/ТҚҚ/ТҚҚ-ға бағытталған жұмыстың ұйымдастырушылық негіздерін реттейді және Биржаның жұмыс тәртібін белгілейді.

Бағдарламалар АЖ/ТҚҚ/ҰТҚ-ға бағытталған толық қарсы шараларды сипаттамаған жағдайларда, олар АЖ/ТҚҚ/ҰТҚ заңнамасымен және нормативтік құқықтық актілерімен, соның ішінде осы АЖЖ екінші абзацында сипатталғандарды реттеуге тиіс.

АЖ/ТҚҚ заңнамасына өзгерістер және (немесе) толықтырулар енгізілген жағдайда, Биржа 30 күнтізбелік күн ішінде АЖР-ға тиісті өзгерістер және (немесе) толықтырулар енгізеді.

2-тарау. АЖ/ТҚҚ/ҚҚ мақсатында ішкі бақылауды ұйымдастыру бағдарламасы, оның ішінде Ішкі бақылау ережелерінің орындалуына және сақталуына жауапты Биржа қызметкерлеріне қойылатын талаптар

АЖ/ТҚҚ/ҰҚҚ мақсатында ішкі бақылауды ұйымдастыру бағдарламасы мыналарды қамтиды:

1. АЖ/ТҚҚ/ТҚҚ мақсатында ішкі бақылауды жүзеге асыру кезінде Биржаның басқа құрылымдық бөлімшелерімен өзара іс-қимыл тәртібін қоса алғанда, жауапты тұлғаның немесе құрылымдық бөлімшенің функцияларының сипаттамасын қамтитын ішкі бақылауды ұйымдастыру тәртібі;

2. АЖ/ТҚҚ мақсатында ішкі бақылауды жүзеге асыру үшін Биржа пайдаланатын автоматтандырылған ақпараттық жүйелерді және бағдарламалық қамтамасыз етуді пайдалану тәртібі;

3. клиенттерге іскерлік қатынастарды орнатудан бас тарту және іскерлік қатынастарды тоқтату, ақшамен және (немесе) өзге мүлікпен операцияларды жүзеге асырудан бас тарту және ақшамен және (немесе) өзге мүлікпен операцияларды тоқтату жөнінде шаралар қабылдау тәртібін;

4. АЖ/ТҚҚ туралы заңның 4-бабының 3, 4, 5-тармақтарына сәйкес, Биржаның тергеуге жататын күрделі, әдеттен тыс ірі және басқа да әдеттен тыс мәмілені күдікті мәміле деп тану тәртібі;

5. қылмыстық кірістерді заңдастырудың (жылыстатудың), терроризмді қаржыландырудың, жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландырудың типологияларына, схемаларына және әдістеріне сәйкес келетін сипаттамалары бар клиенттік операцияны күдікті деп тану тәртібін;

6. қаржылық мониторингке жататын мәмілелер туралы, клиентпен іскерлік қатынастарды орнатудан бас тарту, клиентпен іскерлік қатынастарды тоқтату фактілері туралы, ақшамен және (немесе) өзге мүлікпен операцияларды жасаудан бас тарту туралы, шаралар туралы ақпарат пен ақпаратты беру тәртібі уәкілетті органға ақшамен және (немесе) өзге де мүлікпен операцияларды, оның ішінде уәкілетті органға ақпаратты, ақпаратты және құжаттарды беру үшін пайдаланылатын автоматтандырылған ақпараттық жүйелерде және бағдарламалық қамтамасыз етуде жұмыс жасау жөніндегі нұсқаулықтар мен ережелерді тоқтатуға;

7. қаржылық мониторингке жататын және уәкілетті органға жіберілетін операцияларды құжаттау тәртібі Биржа белгілеген тәртіппен жүзеге асырылады;

8. Биржа қызметкерлерінің өздеріне белгілі болған Қазақстан Республикасының АЖ/ТҚҚ/ҰҚҚ туралы заңнамасын және Биржа қызметкерлері жасаған ішкі жанжал ережелерін бұзуы туралы менеджерге хабарлау тәртібі;

9. АЖ/ТҚҚ/ТҚҚ мақсатында ішкі бақылауды жүзеге асыру кезінде жауапты тұлғаның ұйымның басқа бөлімшелерімен, персоналымен, филиалдарымен, уәкілетті органдарымен және олардың лауазымды адамдарымен өзара іс-қимыл тәртібі;

10. ұйымды бақылауды жүзеге асыратын заңды тұлға белгілеген АЖ/ТҚҚ/ТҚҚ талаптарын (бар болса) сақтау тәртібін;

11. ұйымның ішкі аудит қызметі немесе ішкі/ТҚҚ/ҚҚҚ мақсаттары үшін ішкі бақылаудың тиімділігін бағалау нәтижелері бойынша уәкілетті органдарға және ұйымның лауазымды тұлғаларына басқарушылық есептілікті дайындау және ұсыну тәртібі тәуелсіз аудит;

12. клиентті (оның өкілін) және бенефициарлық меншік иесін анықтау тәртібі, оның ішінде клиентке, резидент емес заңды тұлғаға, заңды тұлға құрмай шетелдік құрылымға қатысты оңайлатылған және күшейтілген тиісті тексеру шараларын қолдану рәсімдерінің ерекшеліктері;

13. ML/TF/PF-ті заңдастырудың типологияларына, схемаларына және әдістеріне сәйкес келетін сипаттамалары бар клиенттік операцияны күдікті деп тану тәртібі;

14. ML/TF/PF тәуекелдерін бағалау, анықтау, құжаттау және бағалау нәтижелерін жаңарту тәртібі;

15. бақылау шараларын әзірлеу тәртібін, АЖ/ТҚ/ПРОФ-ны заңдастыру тәуекелдерін басқару және КЖ/ТҚ/ПРО-ны жария ету тәуекелдерін азайту рәсімдерін;

16. ML/TF/PFW заңдастыру тәуекел дәрежесін ескере отырып, өз клиенттерін жіктеу тәртібін;

17. барлық құжаттар мен ақпаратты, оның ішінде біржолғы операциялар бойынша, сондай-ақ клиентті тиісті тексеру нәтижесінде алынғандарды, оның ішінде клиенттің істерін және онымен хат алмасуды тоқтатқан күннен бастап кемінде бес жыл бойы сақтау тәртібі Уәкілетті органға, сондай-ақ басқа да мемлекеттік органдарға уақтылы қолжетімді болуы үшін клиентпен іскерлік қарым-қатынасты немесе біржолғы мәміле жасалған күннен кейін оларды сотта дәлелдемелер ретінде пайдалану мүмкіндігін ескере отырып олардың құзыретіне сәйкес.

Қаржы мониторингіне жататын операцияларды құжаттық есепке алу және уәкілетті органға жіберу нөмірленген, шілтерленген, мөрмен бекітілген және қаржылық мониторингке жататын мәмілелер туралы ақпаратты жазу үшін Биржа журналының жауапты тұлғасының қолы қойылған тығында жүзеге асырылады.

Қаржы мониторингі жазбаларына жататын операциялар туралы ақпаратты тіркейтін журнал:

1. уәкілетті органға ақпаратты беру нөмірі мен күні;
2. хабарламаны беру үшін негіз;
3. уәкілетті органның ФМ-1 нысанын қабылдау/қабылдамау туралы хабарламасының нөмірі мен күні;
4. Биржа қызметкерлерінің АЖ/ТҚҚ заңнамасын және ішкі заңнама нормаларын бұзуы туралы өздеріне белгілі болған фактілер туралы субъект басшысы қызметкерлерін хабардар ету тәртібі.

Ішкі бақылау ережелерімен Биржаның басшы қызметкерлері немесе тиісті құрылымдық бөлімшенің басшысы деңгейінен төмен емес Биржаның басқа басшылары арасынан ішкі ережелердің орындалуы мен сақталуын бақылауға жауапты тұлға (бұдан әрі - жауапты қызметкер) тағайындалады. , сондай-ақ ішкі ережелердің орындалуы мен сақталуына жауапты Биржа қызметкерлері (бұдан әрі – АЖ/ТҚ/ТҚҚ бөлімінің қызметкері).

Жоғары білімі, тауар биржалары саласында екі жылдан кем емес жұмыс өтілі, мінсіз іскерлік беделі және экономикалық қызмет саласында қылмыс жасағаны үшін алынбаған немесе алынбаған соттылығы жоқ адам немесе орташа ауырлықтағы қасақана қылмыстар, ауыр немесе аса ауыр қылмыстар.

Ішкі бақылауды ұйымдастыру бағдарламасына сәйкес АЖ/ТҚҚ/ТҚҚ бөлімінің жауапты қызметкері мен қызметкерінің функциялары:

а. Биржа басшысымен ішкі ережелер ережелерін әзірлеу және бекіту, оларға өзгерістер мен толықтырулар енгізу, сондай-ақ ережелер ережелерінің орындалуы мен сақталуын бақылау;

- b. АЖ/ТҚҚ туралы заңға сәйкес уәкілетті органға қаржылық мониторингке жататын мәмілелер туралы ақпарат пен мәліметтерді ұсынуды ұйымдастыру және бақылау; в. клиенттердің операцияларын күдікті деп тану туралы шешім қабылдау;
- d. Клиенттік операцияларды күрделі, әдеттен тыс ірі және басқа да әдеттен тыс мәмілелерге, АЖ/ТҚҚҚ заңдастырудың типологияларына, схемаларына және әдістеріне сәйкес келетін сипаттамалары бар операцияларға жатқызу туралы шешімдер қабылдау;
- e. клиенттік операцияларды жүзеге асырудан бас тарту және оларды уәкілетті органға жіберу қажеттілігі туралы шешімдер қабылдау;
- f. клиенттермен іскерлік қатынастарды орнату, жалғастыру немесе тоқтату туралы шешім қабылдау;
- g. Биржа басшысына клиенттермен іскерлік қарым-қатынас орнату, жалғастыру немесе тоқтату туралы шешім қабылдауға сұраныс жіберу;
- h. клиентке қатысты қабылданған шешімдерді құжаттау;
- i. АЖК енгізу нәтижесінде алынған деректер негізінде клиенттік құжаттаманы қалыптастыру;
- j. Биржа басшысын анықталған ішкі тәртіп бұзушылықтар туралы хабардар ету;
- k. тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін жетілдіру бойынша шаралар қабылдау;
- l. өз функцияларын орындау кезінде алынған ақпараттың құпиялылығын қамтамасыз ету;
- m. уәкілетті органға заңнаманың орындалуын бақылау үшін ақпарат беру АЖ/ТҚҚ;
- n. уәкілетті органның сұрау салуы бойынша ақпаратты, мәліметтер мен құжаттарды ұсыну;
- o. Биржа басшысына есептерді қалыптастыру үшін АЖ/ТҚҚ/ТҚҚ тәуекелдерін басқару жүйесін және АЖ/ТҚҚ/ҰҚҚ ішкі бақылауын жетілдіру бойынша МКР енгізу нәтижелері және ұсынылған шаралар туралы ақпаратты дайындау;
- p. барлық құжаттар мен ақпаратты сақтау шараларын қамтамасыз ету;
- q. басқалары АЖ/ТҚҚ заңнамасына және Биржаның ішкі құжаттарына сәйкес.

Биржа өзіне жүктелген функцияларға сәйкес:

- a. өкілеттіктерін жүзеге асыру кезінде алынған ақпараттың құпиялылығын қамтамасыз етуге;
- b. Қазақстан Республикасының АЖ/ТҚҚ туралы заңнамасының орындалуын бақылау үшін тиісті мемлекеттік органдарға ақпарат береді ;
- c. уәкілетті органға оның сұрау салуы бойынша КЖ/ТҚҚ туралы заңның 10-бабының 3-1-тармағына сәйкес қажетті ақпаратты, мәліметтерді және құжаттарды беруге.
- d. АЖ/ТҚҚ заңнамасына және Биржаның ішкі құжаттарына сәйкес басқа да функциялар.

Биржа және оның қызметкерлері уәкілетті органға осындай клиенттер туралы мәліметтер, мәліметтер мен құжаттар және олар жасайтын мәмілелер туралы клиенттерге және басқа тұлғаларға хабарламайды. Филиалдарда, өкілдіктерде және басқа да оқшауланған құрылымдық бөлімшелерде функциялары мен өкілеттіктері толық немесе ішінара жүктелген қызметкерлер болған жағдайда, мұндай қызметкерлердің АЖ/ТҚҚ/ҰТҚ мәселелері жөніндегі қызметін үйлестіруді жауапты қызметкер жүзеге асырады.

Егер Биржа бас ұйым болып табылса, жауапты қызметкер жиынтық негізде ішкі ережелерді әзірлейді, өзгерістер және (немесе) толықтырулар енгізеді, сондай-ақ олардың құрылымдық бөлімшелер (филиалдар, еншілес ұйымдар, өкілдіктер) арқылы орындалуын қамтамасыз етеді.

Егер Биржа топтың мүшесі болса, жауапты қызметкер бас ұйымның жауапты тұлғасымен ішкі бақылау ережелерін орындау бойынша өзара іс-қимыл жасайды.

Жауапты қызметкердің, сондай-ақ осы ішкі нормативтік құжаттарда көзделген функциялар жүктелген ұйым қызметкерлерінің функциялары ішкі аудит қызметінің немесе ішкі аудитті жүргізуге уәкілетті басқа органның функцияларымен, сондай-ақ ұйымның жедел (ағымдағы) қызметін жүзеге асыратын бөлімшелердің функциялары ретінде.

3 тарау. ML/TF тәуекелдерді басқару бағдарламасы

АЖ/ТҚҚ туралы Заңның 13-бабының 1-тармағына сәйкес қаржылық мониторинг субъектілері 1), 2), 2-тармақшаларында көзделген шараларды қабылдау мүмкін болмаған жағдайда жеке немесе заңды тұлғамен іскерлік қатынастарды орнатудан бас тартуға міндетті. АЖ/ТҚҚ туралы Заңның 5-бабы 3-тармағының -1) және 4) .

ML/TF тәуекелдерін басқару бағдарламасы клиенттермен операцияларды жүзеге асыратын тұлғаға клиенттің ақшамен және (немесе) ML/TF/PWF байланысты басқа мүлікпен операцияларды орындау тәуекелін бағалауды және тәуекел деңгейлерін белгілеуді көздейді.

ML/TF/PF тәуекелдерді басқару бағдарламасы мыналарды қамтиды, бірақ олармен шектелмейді:

- 1) Биржаның ML/TF/PF заңдастыру тәуекелдерін басқаруды ұйымдастыру тәртібі, оның ішінде оның құрылымдық бөлімшелері бойынша (бар болса);
- 2) тәуекелдердің негізгі санаттарын (түрлері бойынша) ескере отырып, ML/TF/PF заңдастыру тәуекелдерін бағалау әдістемесі клиенттің тәуекел деңгейіне, сондай-ақ Биржа қызметтерінің (өнімдерінің) тәуекелдерге ұшырау дәрежесіне қатысты клиент, елдің тәуекелі және қызметтер/өнімдердің тәуекелі және (немесе) оны ұсыну әдісі) ML/TF/PF заңдастыру;
- 3) тұтынушылардың тәуекелдеріне тұрақты мониторинг, талдау және бақылау тәртібі және Биржа өнімдерінің (қызметтерінің) ML/TF/PF заңдастыру тәуекелдеріне ұшырау дәрежесі, алдын алу шараларының тізбесін, оларды жүзеге асыру тәртібі мен мерзімдерін, қабылданған шараларға сәйкес нәтижелерді бақылауды;
- 4) тағайындау тәртібі, клиенттік тәуекел деңгейін қайта қарау мерзімдері мен негіздері.

Тәуекел деңгейлері (жоғары, төмен) клиент (оның өкілі) және бенефициарлық меншік иесі туралы қолда бар ақпарат негізінде қалыптасады.

Тәуекелдерді бағалау нәтижелері құжатталады және тиісті мемлекеттік органдардың сұрауы бойынша беріледі.

Клиенттің (клиенттер тобының) тәуекел деңгейін Биржа клиент (клиенттер тобы) туралы ақпарат және мониторинг операцияларының нәтижелері (іскерлік қатынастар) жаңартылған кезде, бірақ жылына бір реттен кем емес қайта қарайды.

Жыл сайын Биржа ML/TF/PF заңдастыру тәуекелі есебіндегі ақпаратты және келесі нақты тәуекел санаттарын ескере отырып, Биржа қызметтерінің ML/TF/PF тәуекелдеріне ұшырау дәрежесін бағалайды: клиенттердің түрлері бойынша тәуекел , елдік (географиялық) тәуекел, қызмет көрсету тәуекелі және (немесе) оны (оны) ұсыну әдісі.

Биржа қызметтерінің (өнімдерінің) ML/TF/PF заңдастыру тәуекелдеріне ұшырау дәрежесін бағалау анықталған тәуекелдерді барынша азайтуға бағытталған ықтимал шаралардың сипаттамасымен, соның ішінде клиенттердің операцияларын анықтау және мониторингілеу рәсімдерін өзгерту, қызметтерді (өнімдерді) ұсыну шарттарын өзгерту, қызметтерді (өнімдерді) көрсетуден бас тарту .

нәтижелері тиісті тұлғалардың сұрауы бойынша беріледі

Биржа мүшесі болып табылатын мемлекеттік органдар мен коммерциялық емес ұйымдар.

ML/TF/PF тәуекелдерді басқару бағдарламасында жоғары тәуекел деңгейі тағайындалады: 1) мемлекеттерден (аумақтардан) келген клиенттермен іскерлік қарым-қатынастар және операциялар:

- ФАТФ ұсынымдарын орындамау және (немесе) жеткіліксіз орындау;
- сыбайлас жемқорлық немесе басқа да қылмыстық әрекеттер деңгейінің жоғарылауымен;
- Біріккен Ұлттар Ұйымы Қауіпсіздік Кеңесінің (бұдан әрі – БҰҰ) қарарларымен қабылданған халықаралық санкцияларға (эмбарголарға) жататын шет мемлекеттер (аумақтар);
- террористік (экстремистік) ұйымдар анықталған террористік (экстремистік) қызметті қаржыландыру немесе қолдау көрсету.
- банктік және сақтандыру қызметін, бағалы қағаздар нарығына кәсіби қатысушылардың қызметін және бағалы қағаздар нарығындағы қызметтің басқа да лицензияланатын түрлерін, акционерлік инвестициялық қорлардың қызметі мен қызметті жүзеге асыратын ұйымдардың қызметін жүзеге асыру мақсатында оффшорлық аймақтар тізбесіне енгізілген Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 2020 жылғы 24 ақпандағы № 8 (Нормативтік құқықтық кесімдерді мемлекеттік тіркеудің тізілімінде № 20095 болып тіркелген) қаулысымен белгіленген микроқаржы қызметінде;
- басқа факторлардың (сыбайлас жемқорлық деңгейі , заңсыз өндіріс, есірткінің заңсыз айналымы және (немесе) транзиті туралы ақпарат, халықаралық терроризмді қолдау туралы ақпарат) негізінде Биржа айқындаған ML/TF/PF заңдастырудың жоғары тәуекелі бар шетел мемлекеттері (аумақтары) , т.б.);

БҰҰ және халықаралық ұйымдар деректері бойынша мұндай мемлекеттердің (аумақтардың) тізімдеріне сілтемелер уәкілетті органның ресми интернет-ресурсында орналастырылған.

Мәмілелер КЖ/ТҚ тәуекелін төмендететін шет елдерге мыналар жатады, бірақ олармен шектелмейді: халықаралық стандарттарға сәйкес келетін және Қаржылық іс-қимыл жөніндегі жұмыс тобына (FATF) сәйкес АЖ/ТҚҚ тиімді жүйесі бар шет елдер (аумақтар)).

2) клиентке:

- клиент мемлекеттік лауазымды адамдар, олардың жұбайлары және жақын туыстары, сондай-ақ осы тұлғалар бенефициарлық иелері болып табылатын заңды тұлғалар; • клиент – халықаралық қоғамдық ұйымның лауазымды тұлғасы;
- клиент – шетелдік мемлекеттік лауазымды тұлғаның мүддесі үшін (пайдасына) әрекет ететін тұлға;
- клиент – шетелдік мемлекеттік қызметшінің отбасы мүшесі, жақын туысы болып табылатын тұлға;
- клиент (оның өкілі) немесе бенефициарлық меншік иесі, не клиенттің мәміле бойынша контрагент Қазақстан Республикасы Агенттігі Басқармасының қаулысымен бекітілген оффшорлық аймақтардың тізбесіне енгізілген мемлекетте (аумақта) тіркелген немесе әрекет ететін болса; Қаржы нарығын реттеу мен дамыту туралы 2020 жылғы 24 ақпандағы № 8 «Банк және сақтандыру қызметін, бағалы қағаздар нарығына кәсіби қатысушылардың қызметін және өзге де лицензияланатын қызмет түрлерін жүзеге асыру мақсатында оффшорлық аймақтардың тізбесін белгілеу туралы» бағалы қағаздар нарығы, акционерлік инвестициялық қорлардың қызметі және микроқаржы қызметін жүзеге асыратын ұйымдардың қызметі».
- клиент КЖ/ТҚҚ туралы заңның 12-бабына сәйкес терроризмді және экстремизмді қаржыландырумен байланысты ұйымдар мен тұлғалардың Тізіміне енгізілген;
- клиент азаматтығы жоқ адам болса;

- клиент Қазақстан Республикасында тіркеу немесе тұру мекенжайы жоқ Қазақстан Республикасының азаматы болса;
- клиент резидент емес болса;
- мемлекеттік тіркеу кезінде мәлімделген клиенттің орналасқан жері оның басқару органдарының нақты қызмет орнымен сәйкес келмесе;
- клиентпен іскерлік қарым-қатынастар әдеттен тыс жағдайларда жүзеге асырылады (мысалы, Биржа мен клиент арасында тым үлкен түсініксіз географиялық қашықтық бар); • клиенттің қызметі қарқынды қолма-қол ақша айналымын қамтиды;
- Биржа клиент ұсынған ақпаратты тексеруде қиындықтарға тап болса;
- клиент нотариаттық әрекеттерді асығыс жасауды талап етеді;
- клиент стандартты емес немесе әдеттен тыс күрделі есеп айырысу схемаларын талап етеді, оларды пайдалану Биржаның әдеттегі тәжірибесінен ерекшеленеді;
- тұтынушы жаңа өнімдерді және жаңа іскерлік тәжірибелерді, соның ішінде жаңа тасымалдау механизмдерін, жаңа және бар өнімдер үшін жаңа немесе дамып келе жатқан технологияларды қабылдайды;
- клиент қаржылық мониторинг процедураларынан жалтаруға бағытталған әрекеттерді жасайды;
- клиент – қорлардың, діни бірлестіктердің ұйымдық-құқықтық нысанындағы коммерциялық емес ұйым;
- осы тараудың 1-тармағында көрсетілген шет мемлекеттерде орналасқан (тіркелген) клиент, сондай-ақ осындай тұлғалардың Қазақстан Республикасында орналасқан филиалдары мен өкілдіктері;
- клиенттің транзакциялары бұрын күдікті деп танылған;
- бұрын Биржа күдік білдірген клиент;
- клиенттің салықтық берешегі бар, мемлекеттік немесе жеке жеткізушілердің дерекқорларында сенімсіз жеткізушілер тізімінде болса;
- клиентке Қазақстан Республикасы Мемлекеттік кірістер комитетінің санаттау нәтижелері бойынша салық төлеушінің тәуекелінің жоғары немесе орташа деңгейі тағайындалған;
- террористік қызметке қатысушы тұлғалардың тізбесіне (бұдан әрі – Тізбе) және (немесе) терроризмді және экстремизмді қаржыландырумен байланысты ұйымдар мен тұлғалардың тізбесіне, сондай-ақ тізбеге енгізілген тапсырыс беруші ұйымдарға және тұлғаларға АЖ/ТҚҚ туралы заңның 12 және 12-1-баптарында көзделген жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыруға байланысты ұйымдар мен тұлғалардың (бұдан әрі – Тізімдер), сондай-ақ бенефициарлық иелері болып табылатын ұйымдар мен тұлғалардың көрсетілген тұлғалар немесе бақыланады және көрсетілген тұлғалардың мүдделері үшін әрекет етеді.
- Тізім мен Тізімдер уәкілетті органның ресми интернет-ресурсында орналастырылған.
- ML/TF/PFUR жоғары тәуекелімен байланысты клиент туралы басқа да ақпарат бар;

Мәртебесі және (немесе) қызметі АЖ/ТҚ/ҚҚ заңдастыру тәуекелін төмендететін клиенттердің түрлеріне келесі факторлар жатады, бірақ олармен шектелмейді:

1) Қазақстан Республикасының мемлекеттік органдары, сондай-ақ мемлекеттік органдар бақылайтын заңды тұлғалар;

2) акциялары Қазақстан Республикасы қор биржасының және (немесе) шет мемлекеттің қор биржасының ресми тізіміне енгізілген ұйымдар;

3) Қазақстан Республикасының аумағында орналасқан немесе Қазақстан Республикасы қатысушысы болып табылатын халықаралық ұйымдар;

4) шет мемлекеттерде орналасқан (тіркелген) мәмілелер КЖ/ТҚ/ҚҚ заңдастыру тәуекелін төмендететін тұлғалар, сондай-ақ осындай тұлғалардың Қазақстан Республикасында орналасқан филиалдары мен өкілдіктері.

3) Биржаның қызметтері (өнімдері):

- АЖ/ТҚҚ туралы заңға сәйкес шекті мәннен асатын ақшамен және (немесе) өзге де мүлікпен операциялар;
- клиенттің мерзімі өтіп кеткен Kimberley Process сертификатын ұсынуы;
- клиентпен іскерлік қарым-қатынас әдеттен тыс жағдайларда жүзеге асырылады;
- белгісіз немесе байланысты емес үшінші тұлғалардың атынан немесе олардың пайдасына мәміле жасау;
- анонимді банк шоттарымен байланысты операцияларды немесе жасырын, жалған атауларды, оның ішінде қолма-қол ақша төлемдерін пайдалану;
- экономикалық мәні немесе заңды мақсаты жоқ мәмілелерді жүзеге асыру;
- клиент әдеттен тыс жиілікпен немесе клиент үшін әдеттен тыс үлкен сомаға транзакцияларды орындайды.

4) Заңдастыру тәуекелін арттыратын өнімді (қызметті) ұсыну әдістері ML/TF/PF келесі факторларды қамтиды, бірақ олармен шектелмейді:

- клиенттің (оның өкілінің) қатысуынсыз операцияны жүргізу;
- клиентке (оның өкіліне) және бенефициарлық меншік иесіне тұтынушыны тиісті тексеру шараларын қолдану үшін үшінші тарап қызметтерін пайдалану.

ML/TF тәуекелін төмендететін өнімді (қызметті) ұсыну әдістеріне келесі факторлар жатады, бірақ олармен шектелмейді: операцияны клиенттің жеке қатысуымен жүзеге асыру. келісім бойынша қосымша тәуекел факторларын қамтуы мүмкін уәкілетті орган.

КЖ/ТҚҚ тәуекелінің жоғары деңгейі берілген клиенттер үшін Биржа АЖ/ТҚҚ туралы заңның 5-бабының 7-тармағына сәйкес клиенттерді тексерудің күшейтілген шараларын қолданады.

Клиент (оның өкілі) туралы қолда бар ақпарат негізінде тәуекелдің жоғары деңгейі белгіленбеген клиенттерге төмен тәуекел деңгейі тағайындалады және Биржа клиенттерді тиісті тексерудің оңайлатылған шараларын және 1) тармақшаларында көзделген ақпарат тізбесін қолданады. , 2), 2-1) және АЖ/ТҚҚ туралы Заңның 5-бабының 4) 3-тармағында көрсетілген.

Клиенттің (клиенттер тобының) тәуекел деңгейін Биржа қолда барды талдау нәтижелері бойынша белгілейді

Клиент (клиенттер) туралы ақпаратпен алмасу және тәуекел деңгейін анықтау шкаласы бойынша бағаланады, ол мыналардан тұрады:

төмен және жоғары екі деңгейден аз.

Осы тарауда көрсетілген тәуекел санаттары мен факторларын пайдалана отырып, тәуекелді бағалау,

мониторинг операцияларының (іскерлік қатынастар) нәтижелері бойынша клиенттерге (клиент топтарына) қатысты жүзеге асырылады.

Клиенттің (клиенттер тобының) тәуекел деңгейін Биржа жаңарту кезінде қарайды клиент (клиенттер тобы) және мониторинг операцияларының нәтижелері (іскерлік қатынастар) туралы ақпарат.

Биржа заңдастыруға қарсы тұру үшін осы ішкі бақылау ережелерін жіберуге құқылы қылмыстық жолмен алынған кірістерді (жылыстату) және терроризмді қаржыландыру өз клиенттеріне

өз клиенттерімен өзара әрекеттесу үшін ішкі бақылаудың ұқсас ережелерін әзірлеу мақсатында.

Тәуекелдерді бағалау нәтижелері Биржа мүшесі болып табылатын тиісті мемлекеттік органдардың және коммерциялық емес ұйымдардың сұранысы бойынша ұсынылады.

Биржа келесі жағдайларда пайда болатын ML/TF заңдастыру тәуекелдерін анықтайды және бағалайды:

- 1) жаңа өнімдер мен жаңа іскерлік тәжірибелерді, соның ішінде жаңа тасымалдау механизмдерін әзірлеу;
- 2) жаңа және бар өнімдер үшін жаңа немесе дамып келе жатқан технологияларды пайдалану. жаңа немесе дамып келе жатқан технологияларды пайдалануды бастамас бұрын жүргізіледі .

4-тарау. Клиентті сәйкестендіру бағдарламасы

Клиентті, оның өкілін және бенефициарлық меншік иесін сәйкестендіру бағдарламасы Биржадан клиент (оның өкілі) туралы ақпараттың дұрыстығын есепке алу және тексеру, бенефициарлық меншік иесін анықтау және ол туралы ақпаратты тіркеу, бұрын алынған ақпаратты жаңарту бойынша шараларды жүзеге асырудан тұрады. клиент (оның өкілі) туралы, іскерлік қарым-қатынастың күтілетін мақсатын белгілеу және тіркеу, сондай-ақ КЖ/ТҚҚ туралы заңда көзделген клиент және олардың өкілдері туралы басқа да ақпаратты алу және тіркеу кіреді, бірақ олармен шектелмейді. :

1) іскерлік қатынастарды орнатудан және (немесе) мәміле жасаудан бас тартудың, сондай-ақ іскерлік қатынастарды тоқтатудың тәртібі мен негіздерін қоса алғанда, клиенттерді қабылдау тәртібін;

2) клиентті (оның өкілі) және бенефициарлық меншік иесін анықтау тәртібі, оның ішінде клиентке (оның өкілі) және бенефициарлық меншік иесіне қатысты жеңілдетілген және күшейтілген тексеру шараларын қолдану рәсімдерінің ерекшеліктері, Биржаның шешім қабылдау тәртібі жеке тұлғаны клиенттің бенефициарлық иесі деп тану туралы;

2-1) клиенттің бенефициарлары туралы мәліметтерді уәкілетті органның заңды тұлғалардың бенефициарлар тізілімімен салыстыру тәртібі

3) қызмет көрсетілетін немесе қызметке қабылданған жеке тұлғалар, мемлекеттік қызметшілер, олардың жұбайлары мен жақын туыстары, сондай-ақ осы тұлғалар бенефициарлық иелері болып табылатын заңды тұлғалар клиенттері арасында Биржамен анықтауға және мұндай клиенттерді қызмет көрсетуге қабылдауға бағытталған шаралардың сипаттамасы (жазбаша ұйым басшысының рұқсаты);

4) клиенттің (оның өкілінің) және бенефициарлық меншік иесінің Тізімде және Тізімде болуын тексеру тәртібі;

- 5) қашықтықтан іскерлік қарым-қатынас орнату кезінде сәйкестендіру ерекшеліктері (клиенттің немесе оның өкілінің жеке қатысуынсыз);
- 6) Талаптарды іске асыру шеңберінде клиентті (оның өкілін) және бенефициарлық меншік иесін анықтау процесінде алынған ақпаратпен алмасу ерекшеліктері;
- 7) басқа ұйымдардан ақпарат алу арқылы клиенттерді сәйкестендіру ерекшеліктері, оның ішінде пайдасына немесе олардың атынан (оның өкілі) және бенефициарлық меншік иесінің атынан мәмілелер жасалған жеке және заңды тұлғаларды сәйкестендіру;
- 8) клиентті (оның өкілін) және бенефициарлық меншік иесін анықтау мақсатында қосымша ақпарат көздерінің, оның ішінде мемлекеттік органдар ұсынатындардың сипаттамасы;
- 9) клиент (оның өкілі) және бенефициарлық меншік иесі туралы мәліметтердің дұрыстығын тексеру тәртібін;
- 10) ақпаратты жаңарту кезеңділігін көрсете отырып, клиенттің құжаттамасының нысанына, мазмұнына және жүргізу тәртібіне, дерекнамада қамтылған ақпаратты жаңартуға (кемінде жылына бір рет) қойылатын талаптар;
- 11) сәйкестендіру кезінде алынған ақпаратқа субъекті қызметкерлерінің қолжетімділігін қамтамасыз ету тәртібі ;
- 12) клиенттің тәуекел деңгейін бағалау тәртібі, мұндай тәуекелді бағалаудың негізі.

ML/TF тәуекелінің жоғары деңгейі бар клиент үшін іскерлік қарым-қатынастың мақсатты мақсаты мен сипатын белгілеу кезінде Биржа қосымша қызмет түрі мен орындалатын операцияларды қаржыландыру көзі туралы ақпаратты сұрайды.

ML/TF тәуекелінің төмен деңгейі бар клиент үшін іскерлік қатынастардың мақсатты мақсаты мен сипатын белгілеу клиенттің транзакцияларының сипаты негізінде анықталады;

КЖ/ТҚ тәуекелінің жоғары деңгейі бар клиент (оның өкілі) және бенефициарлық меншік иесі туралы ақпарат кемінде жарты жылда бір рет жаңартылады.

КЖ/ТҚ тәуекелінің төмен деңгейі бар клиент (оның өкілі) және бенефициарлық меншік иесі туралы ақпарат кемінде екі жылда бір рет жаңартылады.

Осы баптың 1), 2), 2-1), 4) тармақшаларында көзделген шараларды қабылдау мүмкін болмаған жағдайда клиент ақшамен және (немесе) өзге де мүлікпен іскерлік қарым-қатынас орнатудан және мәміле жасаудан бас тартқан жағдайда; және 6) АЖК/ФҚ 5-бабының 3-тармағында Биржа уәкілетті органға осындай бас тарту фактісі туралы FM-1 нысанында хабарлама жібереді.

КЖ/ТҚҚ туралы заңның 5-бабы 3-тармағының 6) тармақшасында көзделген шараларды қабылдау мүмкін болмаған жағдайда, сондай-ақ клиент жасаған мәмілелерді зерделеу барысында іскерлік қатынастардың туындауына күдік туындаған жағдайда Клиент ML/TF мақсаттары үшін пайдаланатын болса, Биржа клиентпен іскерлік қарым-қатынасты тоқтатады. Іскерлік қарым-қатынас жоғарыда аталған себептер бойынша тоқтатылған жағдайда, Биржа уәкілетті органға FM-1 нысаны бойынша хабарлама жібереді.

Егер Биржа АЖ/ТҚҚ туралы заңға сәйкес шарт негізінде басқа тұлғаға немесе шетелдік қаржы ұйымына субъектінің клиенттеріне қатысты 1), 2), 2 тармақшаларында көзделген шараларды қолдануды тапсырса. АЖ/ТҚҚ туралы заңның 5-бабы 3-тармағының -1), 2-2) және 4) тармақтарына сәйкес Биржа мұндай тұлғалармен өзара әрекеттесу ережелерін әзірлейді, оған мыналар кіреді:

сәйкестендіруді жүргізу тапсырылған адамдармен шарттар жасасу тәртібі, сондай-ақ тізім

ұйымның осындай шарттар жасасуға уәкілетті лауазымды тұлғалары; сәйкес клиентті (оның өкілін) және бенефициарлық меншік иесін анықтау тәртібі

ұйым мен сәйкестендіруді жүргізу тапсырылған адамдар арасындағы келісімдермен; тұлғаларды анықтау кезінде алынған ақпаратты ұйымға беру тәртібі мен мерзімдері, сәйкестендіруді жүргізу тапсырылған; Биржаның сәйкестендіру тапсырылған тұлғалардың сәйкестендіру талаптарын сақтауын бақылау тәртібі, оның ішінде алынған ақпаратты ұйымға беру тәртібі, мерзімдері және толықтығы, сондай-ақ анықталған бұзушылықтарды жою бойынша Субъект қабылдаған шаралар; Биржаның сәйкестендіру тапсырылған тұлғалар сәйкестендіру талаптарын орындамаған жағдайда олармен келісімді орындаудан біржақты бас тарту туралы шешім қабылдаудың негіздері, тәртібі мен мерзімдері, оның ішінде алынған ақпаратты ұйымға берудің рәсімдері, мерзімдері және толықтығы. ; біржақты бас тарту туралы шешім қабылдауға уәкілетті ұйымның лауазымды адамдарының тізімі

сәйкестендіруді жүргізу тапсырылған адамдармен шартты ресімдеу; Биржа сәйкестендіруді тапсырған тұлғалардың сәйкестендіру талаптарын сақтамағаны үшін жауапкершілігі туралы ережелер, оның ішінде алынған ақпаратты ұйымға беру тәртібі, мерзімі және толықтығы; сәйкестендіруді жүргізу тапсырылған тұлғалармен ұйымның өзара іс-қимыл тәртібі сәйкестендіру талаптарын орындау мақсатында оларға әдістемелік көмек көрсету мәселелері; ML/TF/PF заңдастырудың ықтимал тәуекелдерін анықтау тәртібі.

АЖ/ТҚҚ туралы заңның 5-бабының 10-тармағына сәйкес Биржа АЖ/ТҚҚ туралы заңның 5-бабының 6, 6-1 және 8-тармақтарында көзделген әрекеттерді тіркеу кезінде жүзеге асыруға құқығы жоқ. , Қаржылық іс-қимыл жөніндегі жұмыс тобының (FATF) ұсынымдарын орындамайтын және/немесе жеткіліксіз орындайтын мемлекетте (аумаққа) басқа қаржылық мониторинг субъектісінің немесе шетелдік қаржы ұйымының болуы немесе орналасқан жері .

Клиентке, заңды тұлғаларға және заңды тұлға құрмай жеке кәсіпкерлерге аудит жүргізу кезінде Биржа келесі міндеттемелер бойынша клиентті анықтауға міндетті:

- 1) сенімді, тәуелсіз бастапқы құжаттарды, деректерді немесе ақпаратты пайдалана отырып, тұтынушыны сәйкестендіру және тұтынушының жеке басын растау;
- 2) бенефициарлық меншік иесін анықтау және бенефициарлық меншік иесінің жеке басын тексеру бойынша шаралар қабылдау, бұл Биржаға бенефициарлық меншік иесінің кім екенін білетініне сенуге мүмкіндік береді. Заңды тұлғалар мен келісімдер үшін бұл Биржадан клиенттің басқару құрылымы мен меншік құқығы туралы ақпаратты алуды қамтуы керек;
- 3) іскерлік қатынастардың мақсаттары мен болжамды сипаты туралы ақпаратты түсіну және қажет болған жағдайда алу;
- 4) операциялардың Биржаның клиент, оның іскерлік қызметі және тәуекелдер сипаты туралы ақпаратына сәйкес келуін қамтамасыз ету мақсатында іскерлік қарым-қатынастарға тұрақты шолуды және осындай қатынастар шеңберінде жасалған мәмілелерді толық талдауды жүргізу, оның ішінде: қажетті, қаражат көзі;
- 5) заңды тұлғалардың басқа түрлеріне қатысты, оған тең немесе ұқсас лауазымдарды атқаратын дербес деректер.

Биржа клиентті дұрыс тексеру үшін қажетті құжаттар тізімі:

- заңды тұлғаның құжаттарына қол қоюға, сондай-ақ клиент атынан ақшамен және (немесе) өзге де мүлікпен операцияларды жасауға сенімхатсыз іс-әрекеттер жасауға уәкілетті лауазымды тұлғаның(лардың) жеке басын куәландыратын құжат(тар) ;
- клиент өкілінің клиенттің құжаттарына қол қоюды қоса алғанда, клиент атынан ақшамен және (немесе) өзге мүлікпен операцияларды жүзеге асыруға өкілеттігін растайтын құжаттар;

- резидент емес жеке тұлғаның, егер Қазақстан Республикасы ратификациялаған халықаралық шарттарда өзгеше көзделмесе, Қазақстан Республикасының аумағына келу, кету және болу құқығына Қазақстан Республикасының уәкілетті органдарында тіркелгенін куәландыратын құжат . Клиентке тиісті тексеру жүргізу кезінде Биржа клиент туралы ақпаратты клиенттің (оның өкілінің) таңдауы бойынша ұсынылған мәліметтер негізінде құжаттардың түпнұсқалары немесе нотариалды куәландырылған көшірмелері, не апостиль қойылған немесе заңдастырылған тәртіппен құжаттардың көшірмелері негізінде құжаттайды. Қазақстан Республикасы ратификациялаған халықаралық шарттармен реттеледі.

Клиенттің (оның өкілінің) және бенефициарлық меншік иесінің тиісті сараптамасын жүргізу кезінде Биржа клиенттің (оның өкілінің) таңдауы бойынша ұсынылған немесе нотариалды куәландырылған түпнұсқалар негізінде клиент (оның өкілі) және бенефициарлық меншік иесі туралы ақпаратты құжаттайды. құжаттардың көшірмелері немесе апостиль қойылған немесе Қазақстан Республикасы ратификациялаған халықаралық шарттарда белгіленген заңдастырылған тәртіппен құжаттардың көшірмелері.

АЖ/ТҚҚ туралы заңның 6-бабының талаптарын ескере отырып, Биржа іскерлік қарым-қатынас орнатпас бұрын клиентті (оның өкілі) және бенефициарлық меншік иесін анықтауы қажет.

Осы Кодекстің 1), 2), 2-1), 4) және 6) тармақшаларында көзделген шараларды қабылдау мүмкін болмаған жағдайда, биржа жеке немесе заңды тұлғаны ақшамен және (немесе) өзге мүлікпен мәмілелер жасаудан бас тартуға міндетті. АЖК/ФТ Заңының 5-бабының 3-тармағы.

АЖ/ТҚҚ туралы заңның 7-бабының 1-тармағының талаптарын ескере отырып, Биржа клиентті (оның өкілін) және бенефициарлық меншік иесін сәйкестендіруге, іскерлік қатынастарды тексеруге және операцияларды зерделеуге, оның ішінде қажет болған жағдайда олар туралы ақпаратты алу мен тіркеуге міндетті. клиенттің тәуекел деңгейін ескере отырып, операцияларды қаржыландыру көзі, сондай-ақ келесі жағдайларда клиент туралы алынған ақпараттың дұрыстығын тексереді:

- 1) клиент шекті операцияны (транзакцияны) орындайды;
- 2) клиент күдікті операцияны (операцияны) жасаса (жасалуға талпынса);
- 3) клиент әдеттен тыс операцияны (транзакцияны) орындайды;

4) клиент қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастырудың (жылыстатудың) және терроризмді қаржыландырудың типологияларына, схемаларына, әдістеріне сәйкес келетін сипаттамалары бар операцияны (операцияны) жүзеге асырса.

Клиент белгіленген іскерлік қатынастар шеңберінде операцияны (мәмілені) жасаған кезде клиентті (оның өкілін) және бенефициарлық меншік иесін сәйкестендіру, егер көзделген жағдайларды қоспағанда, осындай іскерлік қатынастарды орнату кезінде жүзеге асырылған болса, жүргізілмейді. осы тармақтың бірінші бөлігінің 2), 3) және 4) тармақшаларында, сондай-ақ клиенттің тәуекел деңгейіне және осы МКЖ-ға сәйкес бұрын алынған ақпаратты жаңарту немесе алу қажеттілігі.

Биржа АЖ/ТҚҚ туралы заңның 5-бабының 6-тармағының 1) тармақшасын қолданған кезде клиент туралы ақпаратты клиенттің дерекнамасына енгізу (қосу) үшін басқа қаржы мониторингі субъектілерінен дереу және сұрау салу бойынша кідіріссіз алу қажет. , Тауар биржалары тұтынушыларды тиісті тексеру шараларына сүйенетін, оған ақпарат, ақпараттық жүйелерден немесе басқа тауар биржаларының дерекқорларынан үзінді көшірмелерді қамтитын растайтын құжаттардың көшірмелерін алуға.

Егер бақылау пакетіне ие тұлға, бенефициарлық меншік иесі анықталмаса немесе мүліктік құқықтардағы үлес арқылы бақылауды жүзеге асыратын жеке тұлғалар болмаса, Биржа бенефициарлық меншік иелерінің жеке басын бақылауды жүзеге асыратын жеке тұлғаның жеке деректерін пайдалана отырып тексереді. заңды тұлға немесе заңды тұлға құрмайтын шетелдік құрылым.

Заңда белгіленген тәртіппен клиенттің жарғылық капиталындағы акцияларының жиырма бес пайызынан астамын тікелей немесе жанама иеленетін немесе орналастырылған (артықшылықты және қоғам сатып алған) акцияларын шегеріп алған тұлға бенефициар иеленуші болып табылады. заңды тұлға, заңды тұлға құрмай шетелдік құрылым.

Бенефициарлық меншік иесін жарғылық капиталға қатысу негізінде құру мүмкін болмаған жағдайда клиентке бақылауды өзгеше түрде жүзеге асыратын немесе оның мүдделері үшін клиент ақшамен және (немесе) өзге де операцияларды жүзеге асыратын тұлға бенефициарлық меншік иесі болып танылады. мүлік.

Клиентті (оның өкілін) және бенефициарлық меншік иесін сәйкестендіру шеңберінде осы Талаптардың 29-тармағына сәйкес алынған құжаттар мен ақпаратты Биржа құжаттайды және клиенттің файлына енгізеді (қосады).

Ақшамен және (немесе) басқа мүлікпен операциялар, оның ішінде қаржылық мониторингке жататындар және күдікті операциялар туралы құжаттар мен мәліметтер, сондай-ақ барлық күрделі, әдеттен тыс ірі және басқа да әдеттен тыс операцияларды зерделеу нәтижелері Биржаның бүкіл мерзімінде сақтауға жатады. клиентпен іскерлік қатынастардың бүкіл кезеңі және клиентпен іскерлік қарым-қатынастар тоқтатылған күннен бастап кемінде 5 (бес) жыл.

Биржа АЖ/ТҚҚ туралы заңның 5-бабының 6-тармағының 1) тармақшасын қолданған кезде олар клиенттің файлына қосу (қосу) үшін басқа қаржы мониторингі субъектілерінен клиент (оның өкілі) және бенефициарлық меншік иесі туралы ақпаратты дереу алады және сұрау салу бойынша клиенттің (оның өкілінің) және Биржа сенім білдіретін бенефициарлық меншік иесінің тиісті тексеру шаралары туралы ақпаратты, ақпараттық жүйелерден немесе басқа субъектілердің дерекқорларынан үзінді көшірмелерін қамтитын растайтын құжаттардың көшірмелерін кідіріссіз алады.

Биржа клиенттің мінез-құлық ережелеріне сәйкес тағайындаған тәуекел деңгейіне байланысты ол туралы мәліметтерді жазу арқылы оның деректерін қалыптастырады. Клиентке төмен деңгей тағайындалған жағдайда, оған және 3-тармақтың 1), 2), 2-1), 2-2) және 4) тармақшаларында

көзделген мәліметтер тізбесіне қатысты оңайлатылған тексеру шаралары жүргізіледі. АЖ/ТҚҚ туралы Заңның 5-бабының

Клиентке жоғары тәуекел деңгейі тағайындалған жағдайда, қосымша ақпарат АЖ/ТҚҚ туралы заңның 5-бабының 5-тармағында көзделген мәліметтерді (салық резиденциясы, қызмет түрі және орындалатын операцияларды қаржыландыру көзі туралы мәліметтер) қамтиды.

Клиентке (оның өкіліне), бенефициарлық меншік иесіне тиісті тексерудің күшейтілген шаралары ML/TF/PF заңдастыру тәуекелінің жоғары деңгейі болған кезде қолданылады.

Клиенттерге (олардың өкілдеріне) және бенефициар иелеріне тиісті тексерудің жеңілдетілген шаралары ML/TF/PF тәуекел деңгейі төмен болған кезде қолданылады.

Клиентті (оның өкілі) және бенефициарлық меншік иесін анықтау процесінде Биржа Тізімде және Тізімде осындай клиенттің бар-жоғын тексереді.

Клиенттің (бенефициарлық меншік иесінің) Тізімде және Тізімде болуын тексеру (Тізім мен Тізімге енгізу) клиенттің тәуекел деңгейіне байланысты емес және оларға өзгерістер (жаңартулар) енгізілген сайын жүзеге асырылады.

Биржа клиентті (оның өкілін) және бенефициарлық меншік иесін анықтау процесінде мұндай клиенттің мемлекеттік қызметкерге, оның жұбайына немесе жақын туысқанына тиесілілігін анықтау мақсатында тексеру жүргізіледі.

Клиент (оның өкілі) және АЖ/ТҚҚ заңдастыру тәуекелінің жоғары деңгейі бар бенефициарлық меншік иесі туралы мәліметтер жарты жылда кемінде 1 (бір) рет жаңартылып отырады.

Клиент (оның өкілі) және бенефициарлық меншік иесі туралы жаңарту кезеңділігі және (немесе) қосымша ақпаратты алу қажеттілігі клиенттің (клиент тобының) тәуекел дәрежесін және (немесе) тәуекел дәрежесін ескере отырып белгіленеді. Клиент пайдаланатын қызметтерді (өнімдерді) ML/TF заңдастыру тәуекелдеріне айырбастау /FROM.

Клиент ақшамен және (немесе) өзге де мүлікпен іскерлік қарым-қатынас орнатудан және мәміле жасаудан бас тартқан жағдайда, 1), 2), 2-2), 4) және тармақшаларында көзделген шараларды қабылдау мүмкін болмаған жағдайда; 6) АЖ/ТҚҚ туралы Заңның 5-бабының 3-тармағының, сондай-ақ ақшамен және (немесе) өзге мүлікпен операцияларды тоқтату шараларын қабылдаған жағдайда Биржа уәкілетті органға осы факті туралы ФМ-1 нысанында хабарлама жібереді. .

КЖ/ТҚҚ туралы заңның 5-бабы 3-тармағының 6) тармақшасында көзделген шараларды қабылдау мүмкін болмаған жағдайда, сондай-ақ клиент жасаған мәмілелерді зерделеу барысында іскерлік қатынастардың туындауына күдік туындаған жағдайда Клиент ML/TF/PF мақсаттары үшін пайдаланатын болса, Биржа клиентпен іскерлік қарым-қатынасты тоқтатады. Іскерлік қарым-қатынас жоғарыда аталған себептер бойынша тоқтатылған жағдайда , Биржа уәкілетті органға FM-1 нысаны бойынша хабарлама жібереді.

5-тарау. Клиенттердің күрделі, әдеттен тыс ірі және басқа да әдеттен тыс операцияларын зерттеуді қоса алғанда, клиенттердің операцияларын бақылау және зерделеу бағдарламасы

Клиенттік операцияларды мониторингілеу және зерделеу бағдарламасы, оның ішінде күрделі, әдеттен тыс ірі және басқа да әдеттен тыс клиенттік операцияларды зерделеу АЖ/ТҚҚ туралы Заңның 4-бабының 5-тармағында көрсетілген операцияларды, сондай-ақ осындай операцияларды жүргізу белгілерінің тізбесін анықтаудан тұрады. АЖ/ТҚҚ туралы заңның 10-

бабының 2-тармағына сәйкес күдікті операциялар анықтамасының белгілері негізінде жасалған әдеттен тыс және күдікті операциялар .

Биржа клиентке ML/TF тәуекелінің жоғары деңгейін тағайындаған жағдайда, клиенттің осы ұйыммен операция жасағанға дейінгі кезеңде, бірақ бір айдан аспайтын мерзімде клиент жүзеге асыратын (жүргізген) барлық операцияларын қосымша тексереді, жоспарланған немесе жүзеге асырылатын операциялардың себептерін анықтау мақсатында және одан әрі тексеруді қажет ететін операциялардың сипатын анықтайды. Клиенттік транзакциялар тексеруге жатады:

- АЖ/ТҚҚ туралы заңның 4-бабының 4-тармағында көрсетілген негіздер бойынша; • егер оларда күдікті транзакция белгілері болса.

Биржа, егер клиентке ML/TF тәуекелінің төмен деңгейі тағайындалса, клиенттің ағымдағы транзакциясын зерттейді. Биржаның жауапты қызметкерінің міндеттеріне мыналар жатады:

- Клиент (оның өкілі) және бенефициарлық меншік иесі туралы бұрын алынған ақпаратты жаңартуға және (немесе) БХР көзделген жағдайларда қосымша алуға;
- шекті, әдеттен тыс және күдікті транзакциялар туралы ақпаратты анықтау және механизмін сипаттау;
- Биржаның атқарушы органының жеке бұйрығымен белгіленген тәртіпте, негіздер мен мерзімдерде клиенттің мәмілелерін саралау туралы шешім қабылдау;
- клиенттің операциясын жүзеге асырудан бас тарту туралы (клиенттің, бенефициарлық меншік иесінің Тізімде болуына байланысты бас тартуды қоспағанда), сондай-ақ клиентпен іскерлік қатынастарды тоқтату туралы шешім қабылдау;
- Тізімде және Тізімде тұрған клиенттерді және бенефициарлық меншік иелерін анықтау, сондай-ақ мұндай клиенттердің ақшасымен және (немесе) өзге мүлкімен операциялар жасаудан, мұндай клиенттерге қызмет көрсетуден бас тарту немесе олармен іскерлік қатынастарды тоқтату;
- шекті және күдікті транзакцияны, Тізім мен Тізімдегі клиенттерді анықтау кезінде Биржаның атқарушы органын хабардар ету;
- мемлекеттік лауазымды адамдар, олардың жұбайы (зайыбы) және жақын туыстары болып табылатын, сондай-ақ осы тұлғалар бенефициарлық иелері болып табылатын клиенттерге қызмет көрсетуге қабылданған қаржылық операцияларға олардың жүзеге асырылу нысанына және олар жасалған немесе мүмкін болатын сомаға қарамастан тұрақты күшейтілген мониторингті жүзеге асыру; немесе аяқталуы мүмкін, оның ішінде қаражаттың шығу көзін белгілеу;
- клиентке және оның операцияларына қатысты шаралар қабылдау, егер клиент жүйелі түрде болса

(немесе) әдеттен тыс және (немесе) күдікті операциялардың елеулі көлемдерінде;

Жылына бір рет Биржа барлық шекті, әдеттен тыс, күдікті операциялар мен КЖ/ТҚ-ны заңдастырудың типологияларына, схемаларына және әдістеріне сәйкес келетін сипаттамалары бар операциялардың мақсаттары мен негіздерін анықтауға бағытталған іс-шараларды жүзеге асырады.

Бұл ретте клиенттердің транзакцияларын бақылау және зерделеу нәтижелері жыл сайын Биржа қызметтерінің ML/TF тәуекелдеріне ұшырау дәрежесін бағалау үшін, сондай-ақ клиенттердің тәуекел деңгейлерін қарау үшін пайдаланылады. Клиенттің транзакцияларын бақылау және зерделеу бағдарламасын іске асыру шеңберінде алынған ақпарат клиенттің

файлына енгізіледі және (немесе) Биржада клиентпен іскерлік қарым-қатынастың бүкіл кезеңінде және кемінде 5 (бес) бойы сақталады. транзакциядан кейінгі жылдар.

АЖ/ТҚҚ туралы заңның 4-бабының 1, 2, 3 және 5-тармақтарында көрсетілген мониторинг нәтижесінде анықталған клиенттердің операциялары туралы мәліметтер мен мәліметтерді Биржа уәкілетті органға FM-1 нысанында орыс тілінде ұсынады. .

Клиенттің (оның өкілінің) және операцияны жүзеге асыратын бенефициарлық меншік иесінің мәртебесі мен қызметін сипаттайтын оның иелігіндегі мәліметтер мен құжаттардың, сондай-ақ клиенттің қаржылық-шаруашылық қызметі, қаржылық жағдайы және іскерлік беделі туралы мәліметтер негізінде, Биржа клиенттік операцияларды күдікті операция ретінде тану (танымау) туралы шешім қабылдайды.

Биржа Қазақстан Республикасы Қаржы істері агенттігі төрағасының бұйрығымен бекітілген Қаржы мониторингі субъектілерінің қаржылық мониторингке жататын операциялар туралы ақпарат пен ақпаратты және күдікті операцияны анықтау белгілерін ұсыну қағидаларына сәйкес 2022 жылғы 22 ақпандағы № 13 мониторинг келесі белгілер болған жағдайда Клиенттің операциясын күдікті деп таниды:

- 1)нарықтық бағадан айтарлықтай ауытқуы бар биржалық/ стандартты емес өнімді сатып алу/сатумен байланысты мәміле үшін;
- 2)тек екі қатысушы қатысатын операциялар, онда біреуі әрқашан жеңеді;
- 3)клиенттің немесе оның нұсқауы бойынша сатып алушының және/немесе сатушының бір бенефициар иесіне әкелетін мәмілелерді жасауы;
- 4)Экономикалық мағынасы және/немесе айқын заңдылығы жоқ аукциондағы тауарлар және/немесе қызметтер бойынша мәмілелер; 5) қызметі мұндай ақша айналымын кездемейтін клиенттің ірі сомаға біржолғы операция жасауы;

нарықтық бағадан плюс/минус 30 пайызға ауытқуы бар биржалық/ стандартты емес тауарларды сатып алу/сату бойынша операциялар;

Бұл ретте мәміле жасалған уақыт пен мұндай мәмілені күдікті деп тану уақыты арасындағы айырмашылық клиенттің мәміле субъектісінің ішкі бақылау қағидаларына сәйкес зерделеу кезеңділігін айқындайтын уақыт кезеңінен аспауы керек. қаржылық мониторинг.

Міндетті сараптамаға жататын мәміле туралы хабарламаны Биржа уәкілетті органға мұндай мәміле танылған күннен кейінгі жұмыс күнінен кешіктірмей, бөлінген байланыс арналары арқылы электронды түрде береді.

Клиенттердің транзакцияларын бақылау және зерттеу бағдарламасына мыналар кіреді:

- 1) АЖ/ТҚҚ туралы заңның 10-бабының 2-тармағына сәйкес уәкілетті орган бекіткен, сондай-ақ Биржа дербес әзірлеген күдікті операцияларды анықтау белгілерінің негізінде жасалған әдеттен тыс және күдікті операциялар белгілерінің тізбесі;
- 2) КЖ/ТҚҚ туралы заңның 4-бабының 5-тармағына сәйкес уәкілетті орган бекітетін КЖ/ТҚҚҚ-ны заңдастырудың типологияларына, схемаларына және әдістеріне сәйкес келетін сипаттамалары бар клиенттік операцияны анықтау тәртібін;
- 3) клиент жүйелі және (немесе) елеулі көлемде әдеттен тыс және (немесе) күдікті операцияларды жүзеге асырған жағдайда, клиентке және оның операцияларына қатысты Биржа қабылдайтын шараларды қабылдау және сипаттау тәртібін;
- 4) мемлекеттік лауазымды адамдар, олардың жұбайы және туыстары болып табылатын клиенттерге қызмет көрсету үшін қабылданатын қаржылық операцияларға тұрақты күшейтілген мониторингті жүзеге асыру тәртібі

туыстары, сондай-ақ олардың жүзеге асырылу нысанына және олар үшін жасалған немесе жасалуы мүмкін немесе жасалуы мүмкін сомаға қарамастан, олардың ақша қаражатының және (немесе) өзге де мүлкінің пайда болу көзін белгілей отырып, бұл адамдар олардың бенефициарлары болып табылады. клиенттер.

Егер Биржа АЖ/ТҚҚ/ТҚҚ бөлімінің жауапты қызметкерін немесе қызметкерлерін тағайындаса, клиенттік операцияларды бақылау және зерделеу бағдарламасы қосымша қамтиды, бірақ олармен шектелмейді:

- 1) осы Талаптарда көзделген жағдайларда клиент (оның өкілі) және бенефициарлық меншік иесі туралы бұрын алынған ақпаратты жаңарту және (немесе) алу үшін Биржа бөлімшелері (қызметкерлері) арасында міндеттерді бөлу;
- 2) шекті, әдеттен тыс және күдікті операциялар туралы ақпаратты бөлімшелер (қызметкерлер) арасында анықтау және беру бойынша Биржа бөлімшелері (қызметкерлері) арасында міндеттерді бөлу;
- 3) шекті, әдеттен тыс және күдікті операцияларды анықтау кезінде Биржа бөлімшелері арасындағы өзара әрекеттесу механизмінің сипаттамасы;
- 4) жауапты қызметкердің клиент операциясының біліктілігі туралы шешім қабылдау тәртібін, негіздерін және мерзімін;
- 5) клиенттің мәмілесін жүзеге асырудан бас тарту туралы шешім қабылдау кезінде (клиенттің, бенефициарлық меншік иесінің Тізімде болуына байланысты бас тартуды қоспағанда) бөлімшелер (қызметкерлер) арасындағы өзара іс-қимыл тәртібі, сондай-ақ операцияны тоқтату туралы клиентпен іскерлік қарым-қатынас;
- 6) Биржа бөлімшелерінің (қызметкерлерінің) Тізімдегі және Тізімдердегі клиенттер мен бенефициарлық меншік иелерін анықтау, сондай-ақ мұндай клиенттердің ақшасымен және (немесе) өзге мүлкімен операцияларды жүзеге асырудан бас тарту, мұндай клиенттерге қызмет көрсету, немесе өзара іс-қимыл тәртібі олармен іскерлік қатынастарды тоқтату;
- 7) шекті анықтау туралы Биржаның лауазымды тұлғаларына (қажет болған жағдайда) хабарлау тәртібі және күдікті транзакция, Тізім мен Тізімдегі клиенттер.

Клиенттік операцияларды бақылау және зерделеу бағдарламасының шеңберінде Биржа ML/TF/PF типологияларына, схемаларына және әдістеріне сәйкес келетін сипаттамалары бар барлық шекті, әдеттен тыс, күдікті операциялар мен операциялардың мақсаттары мен негіздерін анықтауға бағытталған іс-шараларды жүзеге асырады. заңдастыру.

Клиенттік операцияларды бақылау және зерделеу нәтижелері жыл сайын Биржа қызметтерінің ML/TF/PF тәуекелдеріне ұшырау дәрежесін бағалау үшін, сондай-ақ клиенттік тәуекел деңгейлерін қарау үшін пайдаланылады.

Клиенттің транзакцияларын бақылау және зерделеу бағдарламасын іске асыру шеңберінде алынған ақпарат клиенттің файлына енгізіледі және (немесе) Биржада клиентпен іскерлік қарым-қатынастың бүкіл кезеңінде және кемінде 5 (бес) бойы сақталады. транзакциядан кейінгі жылдар.

Клиенттің транзакцияларын зерделеу жиілігі клиенттің тәуекел деңгейін және (немесе) ML/TF/PF, клиенттің комиссиясын заңдастыру тәуекелдеріне клиент пайдаланатын Биржа қызметтерінің әсер ету дәрежесін ескере отырып анықталады. ақшамен операцияларды (операцияларды), сондай-ақ ҚЖ/ТҚҚ туралы заңның 4-бабының 5-тармағына сәйкес уәкілетті орган бекіткен ҚЖ/ТҚҚ заңдастырудың типологияларын, схемаларын және әдістерін ескере отырып) жүзеге асырады.

Клиентке жоғары тәуекел деңгейі тағайындалған болса, сондай-ақ клиент күдікті транзакция жасаса, Биржа клиенттің операция басталғанға дейін бір айдан аспайтын мерзімде жасаған (жүргізген) операцияларын тексереді.

Егер транзакцияларды зерделеу нәтижелері бойынша Биржада клиенттің транзакциялары ML/TF/PF заңдастыруымен байланысты деп санауға негіз болса, клиенттік операциялар күдікті болып саналады.

Клиенттің операциясын күдікті мәміле деп тану (танымау) туралы шешімді Биржа клиенттің (оның өкілінің) мәртебесі мен қызметін сипаттайтын ақпарат пен құжаттардың негізінде Биржа дербес қабылдайды. операцияны, сондай-ақ клиенттің қаржылық-шаруашылық қызметі, қаржылық жағдайы және іскерлік беделі туралы ақпаратты.

Бұл ретте мәміле жасалған уақыт пен мұндай мәмілені күдікті деп тану уақыты арасындағы айырмашылық клиенттің мәміле субъектісінің ішкі бақылау қағидаларына сәйкес зерделеу кезеңділігін айқындайтын уақыт кезеңінен аспауы керек. қаржылық мониторинг.

Биржа уәкілетті органға ақшамен және (немесе) өзге мүлікпен күдікті операцияның аяқталғаны туралы хабарламаны Биржа тиісті шешімді (әрекет жасауды) қабылдаған күннен кейінгі жұмыс күнінен кешіктірмей, бөлінген байланыс арналары арқылы электронды түрде береді.

Жасалғанға дейін күдікті деп танылмаған ақшамен және (немесе) өзге мүлікпен жасалған мәмілелер туралы хабарламаларды Биржа мәміле күдікті деп танылғаннан кейін жиырма төрт сағаттан кешіктірмей уәкілетті органға береді.

АЖ/ТҚҚ мәселелері бойынша қызметкерлерді оқыту және оқыту бағдарламасы 6-тарау

АЖ/ТҚҚ мәселелері бойынша оқыту және оқыту бағдарламасын, нысаны мен кезеңділігін Биржа дербес әзірлейді және 8-тармаққа сәйкес уәкілетті орган бекіткен талаптарды ескере отырып, Биржаның атқарушы органының жеке бұйрығымен бекітіледі. АЖ/ТҚҚ туралы заңның 11-бабының.

Оқу бағдарламасына мыналар кіреді:

- 1) қызметкерлерді оқыту тәртібін, оның ішінде оқыту пәнін, әдістерін, мерзімдерін және оқытуды өткізуге жауапты бөлімшені (тұлғаны);
- 2) қызметкерлері оқудан өтетін Биржа бөлімшелерінің (қызметкерлерінің) тізімі (бар болса);
- 3) оқу нәтижелерін сақтау тәртібі мен формалары;
- 4) АЖ/ТҚҚ мәселелері бойынша қызметкерлердің білімін тексеру тәртібі мен нысандары.